

Tal vid kyrkomötets öppnande, Uppsala domkyrka den 3 oktober 2023

Det talade ordet gäller

Kyrkomötets ordförande:

Ers kungliga höghet

Talman

Socialminister med ansvar för trossamfundsfrågor

Landshövding

Sehr geehrte Frau Präses Heinrich

Övriga gäster från samhälle och ekumenik

Ledamöter, biskopar och medarbetare i kyrkomötet

Kära vänner,

Så samlas kyrkomötet till nytt arbetsår. Det är vårt andra år tillsammans i det lag, som en miljon väljare skapade i det senaste kyrkovalet. Vi börjar bli varma i kläderna. Det märks, i glada återseenden på plats här i Uppsala, i den friskt flödande motionsfloden som kryddar kyrkostyrelsens skrivelser med hundra nya ärenden.

Så spännande och så roligt!

För oss som kristna sträcker sig respekten för varje människas okränkbara värde över tid, till kommande generationer, och över land och hav, till andra länder och andra kontinenter.

Samlade här i Uppsala domkyrka, den största katedralen i Norden, lika hög som den är lång, är vidsträckt tidsperspektiv nära och påtagliga. Kyrkan räknar 1435 som sitt invigningsår. Sedan dess har den varit en självklar mötesplats för människor. I glädje och i sorg. I lust och i nöd. I trygghet och i rädsla. Ofta i förundran över den andakt som själva rummet rymmer. Säkert i vördnad inför det hisnande – att valvslagna tak inte stänger oss inne, utan blir som port till det himmelska, till något större än det som vi människor förmår tänka och förstå.

Årtalet 2611 är lika långt framåt i tiden som det antal år som har svunnit sedan kyrkan togs i bruk.

Ingen av oss kan veta hur livet i Uppsala – och på Jorden – då gestaltar sig. Låt oss ändå önska att människor då, i sin samtid, kan leva i samklang med naturen och bygga sina samhällen med förnybara råvaror, framtidstro och tillförsikt. Att de kan stiga in här i domkyrkan, bli delaktiga i ett mer än tusenårigt kulturarv och samtidigt erfara att kristen tro är stark och närvarande i deras vardag.

Andra katedraler och religiösa mötesplatser har bombats i krig eller förötts av attentat. Krig pågår, på flera håll, i vår egen tid.

Medmänniskor i Ukraina kämpar för sina liv, för sin värdighet och sitt lands frihet och demokrati.

Samma kamp för människovärdet utkämpas på många håll på Jorden, i olika former. Öppet. Underjordiskt.

I vårt eget land sätter dödsskjutningar, sprängningar och gängkriminalitet skräck i familjer, bostadsområden, ja, i hela samhället.

Det gäller för oss att ha klara tankar och tydliga mål.

Kristen tro sätter den enskilda människan i centrum, hennes växande och rätt att bli den människa så helgjuten och harmonisk som hon är ämnad att vara. Också med rätt att vara en fullvärdig medlem i en större gemenskap, att bli lyssnad på, respekterad och tagen i anspråk.

Värdegrunden och uppmaningarna i bibeln är glasklara:

- Gör inte skillnad på människor.
- Varje människa är unik, skapad till Guds avbild.
- Allt vad ni vill att människorna ska göra för er, det ska ni också göra för dem.
- Bär varandras bördor.

Svenska kyrkan är på många vis banbrytande i sin verkan för människovärdet. Det gäller i det lokala, på nationell nivå och i världsvida sammanhang.

Medmänskligt stöd finns för enskilda. Genomtänkt, systematiskt stöd finns för utveckling av människors kontakt, dialog, solidaritet och förståelse, också över kultur- och religionsgränser.

Vi ser det – och deltar i det – i församlingars arbete, i stiftens strävanden, i gemensamma utvecklingsarbeten i vår kyrka.

Vi ser det – och deltar i det – genom ACT, den internationella alliansen av kyrkor som tillsammans verkar både vid katastrofer och genom långsiktigt, tålmodigt arbete för människors växande och bygders utveckling.

När nöden är som störst, i lokalsamhällen runt om i Sverige, är Svenska kyrkan på plats. Hela det övriga samhället räknar med det. Kyrkan är den i särklass mest betydelsefulla civilsamhällesaktören, fint förgrenad i hela landet, med professionella själavårdare och hundratusentals ideella.

När normer förskjuts, demokratin är på väg att undergrävas och människovärdet hotas, då kliver Svenska kyrkan fram.

Kyrkans arbete för tillit och demokrati är ett sådant steg, inte minst i områden där extrema antidemokratiska och våldsbejakande grupper försöker ta sitt grepp. Här har Svenska kyrkan tillsammans med Forum för levande historia, stiftelsen EXPO och två universitet format verktyg som är till tydlig nytta när kyrkans företrädare ger sig ut i lokalsamhällena. Kommuner, företag och tidningar bjuds med i arbetet – och efter några år kan positiva resultat avläsas, i skolor, byar, stadsdelar och bygder: Mer samhörighet människor emellan, mer harmoni.

Förutfattade meningar över religionsgränser kan vara en grund till konflikter. Stiftelsen Expo har också, på temat extrema gruppers påverkan, klarlagt – jag citerar – ”Så gör ytterhögern anspråk på kristendom och kristna värden”.

Med reflekterad kunskap, sker arbetet mer målmedvetet. Brinnande fackla är varje människas rätt till värdighet i sitt liv. För kyrkans del förstås ett arbete buren av tro och teologisk tanke. Just i dag pågår, någonstans i Svenska kyrkan, en lärande- och metodkonferens för praktiker: ”Det demokratiska samtalet i orostid”.

Andra exempel här hemma i Sverige ger Sankt Mary – Marykedjan – där det engelska namnet på Jesu moder, Mary, står för meningsfullhet, arbetsgemenskap, rehabilitering och yrkes stolthet. Sankt Mary skapar mötesplatser hos kyrkan, där människor långt från arbetsmarknaden får trygghet att träda fram och träda ut i arbete eller annat berikande samhällssammanhang.

Allt handlar om det som en del svenska bostadsområden dramatiskt tycks sakna: Social hållbarhet. Hembygd – också i storstad – där människovärdet upprätthålls och demokratin värnas. Självtillit, där vi alla, var och en, inser att vi har både frihet och ansvar. Att alla liv rymmer stråk av oförmåga och mörker. Att det – när det blir fel för oss – finns vägar till upprättelse.

För oss i Svenska kyrkans högsta beslutande organ, kyrkomötet, är det här högaktuella angelägenheter.

De målbilder som kyrkostyrelsen föreslår inför det tyngsta beslutet som kyrkomötet har att fatta, det om Svenska kyrkans verksamhet och ekonomi, vill visa vägar till:

- Stärkt församlingliv som kan möta samtidens utmaningar.
- Stärkt arbete för ett hållbart samhälle, i Sverige och i världen.

Kyrkomötet ska analysera, diskutera och fatta beslut. Också om domkyrkornas ställning, om att öka kunskaperna om och förebyggandet för våld i familjer och samhälle, om friska växande skogar och kyrkans klimatansvar, om beredskapen att klara kriser och om mycket, mycket mer.

Kyrklig tradition är att, trygg i kristen tro, våga driva förändring.

Det är mandatet som vi 251 kyrkomötesledamöter och fjorton biskopar har anförtrotts.

Så roligt vi ska ha!

Med en av ärkebiskopens böner öppnar jag kyrkomötet:

Vi ber om besinning hos alla med makt, om styrka för alla utsatta och om kraft att göra det vi kan.

Karin Perers, kyrkomötets ordförande